

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 21714/22
Zoran MAMIĆ protiv Hrvatske
i dva druga zahtjeva
(vidi priloženi popis)

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 9. srpnja 2024. u vijeću u sastavu:

Marko Bošnjak, *predsjednik*,
Alena Poláčková,
Krzysztof Wojtyczek,
Ivana Jelić,
Gilberto Felici,
Raffaele Sabato, *suci*,
Erik Wennerström, *ad hoc sudac*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnika odjela*,
uzimajući u obzir:

gore navedene zahtjeve koje su na različite datume navedene u priloženoj tablici podnijeli g. Zoran Mamić („prvi podnositelj zahtjeva”), g. Zdravko Mamić („drugi podnositelj zahtjeva”), oboje državljani Hrvatske i Bosne i Hercegovine, i g. Milan Pernar („treći podnositelj zahtjeva”), hrvatski državljanin

očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na očitovanje koji su dostavili podnositelji zahtjeva

odluku Vlade Bosne i Hercegovine da ne iskoristi svoje pravo da se umiješa u postupak (članak 36. stavak 1. Konvencije)

izuzeće g. Davora Derenčinovića, suca izabranog u ime Republike Hrvatske, iz postupanja u predmetu (na temelju pravila 28. Poslovnika Suda) i odluku predsjednika vijeća o imenovanju g. Erika Wennerströma, suca izabranog u ime Švedske, za *ad hoc* suca (pravilo 29. stavak 2. točka (b) Poslovnika Suda) nakon što je utvrđeno da manje od tri osobe na popisu *ad hoc* sudaca koji je Vlada podnijela u skladu s člankom 26. stavkom 4. Konvencije i pravilom 29. stavkom 1. točkom (a) Poslovnika Suda ispunjavaju uvjete iz stavka 1. točke (c) tog pravila

nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

UVOD

1. Predmet se prije svega odnosi na prigovor trojice podnositelja zahtjeva da im nije sudio nepristrani sud jer je odnos predsjednika raspravnog vijeća s drugim podnositeljem zahtjeva bio neprimjeren, primao je od njega novac i poklone i često je bio na utakmicama nogometnog kluba Dinamo Zagreb (oštećenik u kaznenom postupku) kao VIP gost. Prvi i drugi podnositelj zahtjeva nadalje su prigovorili da je kazneni postupak protiv njih pokrenuo neovlašteni tužitelj, a drugi podnositelj zahtjeva također je prigovorio i u vezi svoje prisutnosti na raspravi i sjednici žalbenog vijeća te o svojem pravu na presumpciju nevinosti.

ČINJENICE

2. Podnositelje zahtjeva, čiji su podaci navedeni u priloženoj tablici, zastupali su g. Š. Matak (zastupnik prvog podnositelja zahtjeva), gđa L. Horvat i gđa S. Marković (zastupnice drugog podnositelja zahtjeva) i g. M. Golub (zastupnik trećeg podnositelja zahtjeva), odvjetnici u Zagrebu.

3. Vladu je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

4. Činjenično stanje predmeta može se sažeti kako slijedi.

A. Kaznena istraga

5. Prvi i drugi podnositelj zahtjeva braća su koja su bila na ključnim upravljačkim položajima u nogometnom klubu Dinamo Zagreb. Treći podnositelj zahtjeva je porezni inspektor.

6. Dana 30. lipnja 2015. odjel Ministarstva financija nadležan za istragu poreznih prijevара podnio je kaznenu prijavu protiv podnositelja zahtjeva i pojedinca po imenu D. V.

7. Dana 3. srpnja 2015. Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: „USKOK”) pokrenuo je istragu protiv podnositelja i D. V.-a zbog sumnje da su počinili više kaznenih djela zlouporabe položaja i zlouporabe u gospodarskom poslovanju.

8. Dana 19. travnja 2016. predsjednik Vrhovnog suda prihvatio je prijedlog Glavnog državnog odvjetnika da se kazneni postupak protiv podnositelja i D. V.-a pokrene pred Županijskim sudom u Osijeku umjesto Županijskim sudu u Zagrebu, koji je inače mjesno nadležni sud u predmetu. Ta je odluka donesena uz obrazloženje da su prvi i drugi podnositelj zahtjeva i D. V. poznanici nekoliko sudaca Županijskog suda u Zagrebu i da je delegacija nadležnosti stoga nužna kako bi se izbjegla svaka sumnja u nepristranost raspravnih sudaca.

9. Dana 26. travnja 2016., na Županijskom sudu u Osijeku, USKOK je podnositelje zahtjeva i D. V.-a teretio za kaznena djela (poticanje) zloporabe položaja i ovlasti, (pomaganje) u zloporabi povjerenja u gospodarskom poslovanju te davanja i primanja mita. Dio optužbi odnosio se na transferno obeštećenje plaćeno nogometnom klubu Dinamo Zagreb za dva istaknuta hrvatska nogometaša. Optužnicu je potpisao S. M., kao zamjenik ravnateljice USKOK-a.

10. Dana 29. studenoga 2016. optužno vijeće Županijskog suda u Osijeku potvrdilo je optužnicu te je predmet uputilo na suđenje. Tijekom suđenja optužbu su zastupali S. M. i T. P., kao zamjenici ravnateljice USKOK-a.

B. Postupak pred Županijskim sudom u Osijeku

11. Dana 30. studenoga 2016. predmet je raspoređen u rad sucu D. K.-u, kao predsjedniku raspravnog vijeća.

12. Na pripremnom ročištu održanom 30. siječnja 2017. podnositelji su izjavili da se ne smatraju krivima. Predsjednik raspravnog vijeća upozorio ih je da se, s obzirom da su se o svojoj krivnji očitovali u nazočnosti branitelja, rasprava može održati u njihovoj odsutnosti ako ne pristupe ročištu.

13. Dana 27. travnja 2017. predsjednik raspravnog vijeća strankama je objavio predmet rasprave i sastav tročlanog raspravnog vijeća. Podnositelji zahtjeva nisu imali primjedbi na sastav vijeća.

14. U svibnju 2017. održana su tri ročišta na kojima su ispitani svjedoci u vezi s kaznenim djelima koja su stavljena na teret drugom podnositelju zahtjeva. Drugi podnositelj zahtjeva i njegova braniteljica ispitali su svjedoke. Na jednom od tih ročišta (održanom 9. svibnja 2017.) drugi podnositelj zahtjeva više je puta upao u riječ svjedoku bez odobrenja predsjednika raspravnog vijeća, a predsjednik ga je upozorio da će biti novčano kažnjen na temelju članka 397. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku ako nastavi ometati raspravu (vidi stavak 74. ove odluke).

15. Na ročištu održanom 13. lipnja 2017. ispitan je svjedok. Drugi podnositelj zahtjeva i njegova braniteljica bili su prisutni i ispitali su ga.

16. Na ročištu održanom 14. lipnja 2017. drugi podnositelj zahtjeva bez odobrenja je upao u riječ zamjeniku ravnateljice USKOK-a. Predsjednik vijeća upozorio ga je da će, ako nastavi na takav način ometati rad suda, biti upućen izvan sudnice. Drugi podnositelj zahtjeva tada je počeo vikati na svoju braniteljicu te joj je otkazao punomoć. Predsjednik raspravnog vijeća uputio je drugog podnositelja na sudski hodnik i poučio ga da u roku od osam dana izvijesti sud o izboru novog branitelja. Ročište je odgođeno.

17. Dana 21. lipnja 2017. prvi i drugi podnositelj zahtjeva imenovali su nove branitelje (N. M.-a odnosno I. S.-a) da ih zastupaju u predmetu.

18. Na ročištu održanom 3. srpnja 2017., tijekom ispitivanja svjedoka, drugi podnositelj uzeo je riječ bez odobrenja predsjednika raspravnog vijeća, a zatim je samovoljno napustio sudnicu. Predsjednik raspravnog vijeća donio

je rješenje o udaljavanju drugog podnositelja iz sudnice dok se ne ispitaju svjedoci i izvedu dokazi na ročištu tog dana. Nakon toga je predsjednik raspravnog vijeća pozvao drugog podnositelja da uđe u sudnicu kako bi mu izložio sadržaj radnji poduzetih u njegovu odsustvu, no drugi podnositelj odbio je ući.

19. Na ročištu održanom 4. srpnja 2017. predsjednik raspravnog vijeća poučio je stranke o doličnom ponašanju u sudnici navodeći sljedeće:

„[S] obzirom na jučerašnje nedopušteno ponašanje II-podnositelja kojim opetovano ometa rad suda [i] zbog čega je u više navrata bio upozoravan, a u dva navrata i udaljen iz sudnice, II-podnositelj se poučava, a i ostali optuženici i stranke u postupku da su dužni pridržavati se reda, [i] ponašati po pravilima suda i ukoliko tako ne budu postupali, mogu najprije biti opomenuti, novčano kažnjeni i kao najtežom mjerom udaljeni [iz sudnice] sa rasprave ili do kraja dokaznog postupka.”

Drugi podnositelj zahtjeva izjavio je da je razumio upozorenje. Zatim je u njegovoj nazočnosti ispitan svjedok.

20. Na ročištu održanom 1. rujna 2017. predsjednik raspravnog vijeća podsjetio je stranke na svoje upozorenje (vidi stavak 19. ove odluke), a posebno je upozorio drugog podnositelja da će biti udaljen iz sudnice do kraja dokaznog postupka ako se ne bude pridržavao reda. Drugi podnositelj zahtjeva izjavio je da je razumio upozorenje. Međutim, tijekom ispitivanja svjedoka bez dopuštenja je uzeo riječ i počeo komentirati iskaz svjedoka. Predsjednik raspravnog vijeća uputio ga je na sudski hodnik.

21. Prije početka rasprave dana 11. rujna 2017. predsjednik raspravnog vijeća naveo je da je drugog podnositelja zahtjeva uputio izvan sudnice do kraja dokaznog postupka. Branitelj drugog podnositelja tada je izjavio da je njegov branjenik došao do zgrade suda, ali mu nije dopušten ulazak. Sud je održao raspravu u odsutnosti drugog podnositelja te je ispitao svjedoka, kojeg je ispitao i branitelj drugog podnositelja.

22. Zatim je održano šesnaest ročišta u odsutnosti drugog podnositelja, no u prisutnosti njegovog branitelja. Na tim ročištima raspravni sud nastavio je s ispitivanjem svjedoka, vještaka, čitanjem i pregledavanjem materijalnih dokaza i izvođenjem daljnjih vještačenja. Jednom prilikom sud je prihvatio prijedlog branitelja prvog i drugog podnositelja da im ostavi dodatni rok za proučavanje nalaza vještaka, a drugom prilikom prihvatio je njihov dokazni prijedlog za čitanjem dodatnih dokumenata.

23. Drugi podnositelj zahtjeva pozvan je na ročište od 16. travnja 2018. Predsjednik raspravnog vijeća predao mu je dokaze izvedene u njegovoj odsutnosti, na koje drugi podnositelj nije imao nikakvih primjedbi. Predložio je da se još četiri osobe ispita u svojstvu svjedoka, ali taj je prijedlog odbijen.

24. Na ročištu održanom 17. travnja 2018. podnositelji zahtjeva i D. V. iznijeli su svoje obrane i izjavili da ne žele odgovarati na pitanja optužbe. Drugi podnositelj zahtjeva priložio je dodatne dokumente u spis predmeta.

25. Prije početka ročišta 14. svibnja 2018. drugi podnositelj zahtjeva samovoljno je napustio sudnicu. Djelomično su prihvaćeni prijedlozi optužbe

i obrane za izvođenje dodatnih dokaza. Istog dana USKOK je izmijenio činjenični opis optužnice.

26. Dana 17. svibnja 2018. odvjetnik po imenu V. M. pridružio se I. S.-u u zastupanju drugog podnositelja. Tijekom sljedećih dana V. M. je u spis predmeta priložio odgovore na podneske optužbe.

27. Dana 28. svibnja 2018. podnositelji su, očitujući se o izmijenjenoj optužnici, izjavili da se ne smatraju krivima te su ostali pri svojim ranije iznesenim obranama. Potom su iznijeli završne govore te je rasprava zaključena.

28. Dana 6. lipnja 2018. raspravno vijeće oslobodilo je prvog i trećeg podnositelja optužbe za jednu točku optužnice, i to za kazneno djelo davanja i primanja mita, a prvog, drugog i trećeg podnositelja i D. V.-a proglasilo je krivima za preostala kaznena djela koja su im stavljena na teret (vidi stavak 9. ove odluke). Svim okrivljenicima izrečene su kazne zatvora i oduzeta im je imovinska korist ostvarena kaznenim djelom. Drugom podnositelju određen je obligatorni istražni zatvor.

C. Odlazak drugog podnositelja zahtjeva iz Hrvatske

29. Dan prije izricanja presude prvostupanjskog suda (vidi stavak 28. ove odluke) drugi podnositelj zahtjeva napustio je Hrvatsku. Izdani su uhidbeni nalozi, a hrvatska policija došla je do saznanja da se drugi podnositelj nalazi u Bosni i Hercegovini.

30. Dana 15. lipnja 2018. hrvatsko Ministarstvo pravosuđa dostavilo je molbu Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine za izručenjem drugog podnositelja, ali Ministarstvo pravde odbilo je tu molbu uz obrazloženje da je on državljanin i Bosne i Hercegovine i da su kaznena djela za koja ga se tereti počinjena prije potpisivanja ugovora o izručenju između tih dviju država.

D. Postupak pred Vrhovnim sudom

31. Okrivljenici i tužiteljstvo podnijeli su žalbe protiv presude prvostupanjskog suda (vidi stavak 28. ove odluke). Vrhovni sud, kao žalbeni sud, zaprimio je spis predmeta 21. veljače 2019.

32. Dana 31. prosinca 2020. drugi podnositelj zahtjeva poslao je dopis Vrhovnom sudu u kojem je naveo da je primio poziv na sjednicu žalbenog vijeća zakazanu za 27. i 28. siječnja 2021., ali da nije u mogućnosti prisustvovati. Priznao je da njegova odsutnost ne sprječava održavanje sjednice. Zatražio je sudjelovanje na daljinu, uz pomoć video-veze.

33. Dana 27. siječnja 2021. Vrhovni sud održao je sjednicu u prisutnosti zamjenice Glavnog državnog odvjetnika, branitelja podnositelja zahtjeva i D. V.-a te opunomoćenika trećih osoba.

34. Vrhovni sud primijetio je da podnositelji zahtjeva i D. V. nisu pristupili sjednici iako su bili uredno pozvani te je na temelju članka 475.

stavka 4. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavak 74. ove odluke) utvrdio da nema zapreka da se sjednica održi u njihovoj odsutnosti. Stranke su usmeno izložile najvažnije dijelove sadržaja svojih žalbi i odgovora na žalbe. Branitelj drugog podnositelja predložio je da se pročita zapisnik o vijećanju raspravnog suda, ali taj je prijedlog odbijen. Sjednica je nastavljena 3. ožujka 2021.

35. Dana 3. ožujka 2021. Vrhovni sud ukinuo je dio presude prvostupanjskog suda u odnosu na prvog i trećeg podnositelja zahtjeva i u tom dijelu vratio predmet raspravnom sudu na ponovno suđenje te je u skladu s tim preinačio odluke o kazni zatvora izrečene prvom i trećem podnositelju. Djelomično je prihvatio žalbu drugog podnositelja i osobe po imenu M. M. u dijelu koji se odnosi na oduzimanje imovinske koristi, a u preostalom dijelu potvrdio je presudu prvostupanjskog suda.

36. U odluci je Vrhovni sud primijetio da je drugi podnositelj zahtjeva bio uredno pozvan na sjednicu žalbenog vijeća i da ništa ne ukazuje na to da je bio odsutan zbog razloga koji su izvan njegove kontrole. Primijetio je da je drugi podnositelj zahtjeva pobjegao iz Hrvatske jedan dan prije izricanja presude raspravnog suda i da je od tada nedostupan hrvatskim vlastima. Smatrao je da nije opravdano prihvatiti njegov prijedlog da na sjednici žalbenog vijeća sudjeluje na daljinu iz zemlje u koju je pobjegao kako bi izbjegao provođenje zakonitih odluka hrvatskih sudova. Prihvaćanje tog prijedloga bilo bi u suprotnosti s vladavinom prava i vjerodostojnošću pravosuđa i poticalo bi ponašanje kojim se onemogućava provođenje hrvatskih zakona. Vrhovni sud smatrao je da je svjesna odluka drugog podnositelja zahtjeva da ne bude dostupan hrvatskim vlastima predstavljala odricanje od prava da osobno sudjeluje na sjednici žalbenog vijeća. Napomenuo je da sudovi osiguravaju nazočnost putem video-uređaja kada je to nužno za vođenje postupka. Međutim, drugi podnositelj zahtjeva imao je pravo, a ne obvezu, prisustvovati sjednici žalbenog vijeća, a tijekom sjednice zastupao ga je njegov branitelj.

37. Kada je riječ o prijedlogu branitelja drugog podnositelja zahtjeva da se pročita zapisnik o vijećanju raspravnog suda, Vrhovni sud naveo je da su informacije o vijećanju i glasovanju sudaca povjerljive osim ako član vijeća odluči odluci priložiti svoje izdvojeno mišljenje, što nije bio slučaj u predmetu podnositelja zahtjeva.

38. Vrhovni sud nadalje je odbio prigovor drugog podnositelja zahtjeva da je optužnicu u njegovu predmetu podnio S. M., koji nije bio ovlašten postupati u svojstvu zamjenika ravnateljice USKOK-a. Vrhovni sud uputio je na svoju utvrđenu sudsku praksu o tom pitanju, a posebice na obrazloženje dano u odluci br. Kž-Us-8/2018-6 od 10. travnja 2018.

39. Vrhovni sud odbio je i prigovor drugog podnositelja zahtjeva o udaljavanju iz sudnice smatrajući da je drugi podnositelj doveo do situacije o kojoj prigovara opetovanim ometanjem reda i nepoštivanjem upozorenja predsjednika raspravnog vijeća.

40. Nakon što je dio njegove osuđujuće presude postao pravomoćan, prvi podnositelj zahtjeva, koji je u međuvremenu napustio Hrvatsku, jedan dan zadržan je u Bosni i Hercegovini, a zatim je pušten na slobodu nakon što mu je izrečena mjera zabrane putovanja i oduzete su mu putne isprave. On i drugi podnositelj zahtjeva do danas se nalaze u Bosni i Hercegovini.

E. Navodi protiv sudaca Županijskog suda u Osijeku

41. U međuvremenu, 8. listopada 2020. drugi podnositelj zahtjeva poslao je USKOK-u USB memorijski stick na kojem se nalazila njegova audio-izjava, u kojoj je opisao kako se družio s trojicom sudaca Županijskog suda u Osijeku i davao im mito u zamjenu za povoljne odluke u dvama kaznenim postupcima: D. K.-u (predsjedniku raspravnog vijeća u spornom postupku) te Z. V.-u i A. K.-u (članovima optužnog vijeća u drugom postupku).

Naveo je, među ostalim, da je dio dogovora sa sućem Z. V.-om bio osigurati da sućev bliski prijatelj, sudac D. K., odbaci optužbe protiv njega i ostalih okrivljenika jer ih je podnio neovlašteni tužitelj. Opisao je i kako je njegov brat, prvi podnositelj zahtjeva, sudjelovao u nekima od tih radnji, primjerice kada je suca Z. V.-a, njegovu partnericu i njezinu kćer odveo na večeru u restoran dok su svi boravili u Ujedinjenim Arapskim Emiratima u prosincu 2017. i siječnju 2018.

42. USKOK je odmah po primitku USB sticka započeo s provođenjem izvida. Uzeo je izjave od većeg broja osoba i prikupio je podatke o imovini kojom raspolažu dotični suci i s njima povezane osobe.

43. Dana 16. ožujka 2021. drugi podnositelj zahtjeva održao je konferenciju za medije u Bosni i Hercegovini i javno izjavio da je davao mito sucima Županijskog suda u Osijeku (sucima D. K.-u, Z. V.-u i A. K.-u) te kupovao poklone i plaćao putovanja sucu Z. V.-u te da je njegov brat, prvi podnositelj, sudjelovao u nekima od tih radnji.

F. Postupci pred Ustavnim sudom

44. U travnju 2021. podnositelji zahtjeva i četvrti okrivljenik D. V. podnijeli su ustavne tužbe protiv odluke Vrhovnog suda (vidi stavak 35. ove odluke). Prvi i drugi podnositelj i D. V. prigovorili su da im je sudio sud koji nije bio nepristran zbog odnosa između predsjednika raspravnog vijeća i drugog podnositelja. Treći podnositelj nije iznio takav prigovor.

45. Dana 28. listopada 2021. Ustavni sud proglasio je ustavnu tužbu trećeg podnositelja zahtjeva nedopuštenom. To je rješenje dostavljeno punomoćniku podnositelja zahtjeva 19. studenoga 2021.

46. Dana 16. studenoga 2021. Ustavni sud odbacio je prigovor prvog i drugog podnositelja o nedostatku nepristranog suda zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

Utvrдио je da su prvi i drugi podnositelj od početka znali za okolnosti za koje su kasnije tvrdili da su uzrok nedostatka nepristranosti predsjednika raspravnog vijeća, ali nisu podnijeli zahtjev za izuzeće tog suca i nisu prigovorili njegovom nedostatku nepristranosti u žalbi protiv presude raspravnog suda. Ustavni sud zaključio je da prvi i drugi podnositelj zahtjeva tako nisu redovnim sudovima, a posebno Vrhovnom sudu, dali mogućnost da zauzmu stajalište o tom pitanju, imajući u vidu i to da su svi kasniji postupci protiv dotičnog suca bili pokrenuti na temelju navoda drugog podnositelja.

U prilog zaključku da je prvi podnositelj znao za okolnosti povezane s predsjednikom raspravnog vijeća, sucem D. K.-om, Ustavni sud naveo je da je drugi podnositelj u nekoliko navrata javno izjavio da je njegov brat, prvi podnositelj, znao da je drugi podnositelj davao novac i poklone sucu D. K.-u i da je prvi podnositelj osobno sudjelovao u nekima od tih radnji.

47. Kada je riječ o prigovoru neovlaštenog tužitelja, Ustavni sud smatrao je da se tu radi o pitanju tumačenja Zakona o USKOK-u, a pitanja tumačenja zakona u nadležnosti su sudova, osobito Vrhovnog suda. Primijetio je da je Vrhovni sud u predmetu podnositelja zahtjeva dao iscrpno objašnjenje svojeg stajališta o tom pitanju, koje je bilo u skladu s njegovom utvrđenom sudskom praksom i ni po čemu nije bilo proizvoljno. Što se tiče pisanih mišljenja pravnih stručnjaka koja je drugi podnositelj pribavio u svrhu dokazivanja da se S. M. ne može smatrati ovlaštenim tužiteljem u predmetu, Ustavni sud ponovio je da je pitanje tumačenja zakona prije svega zadaća sudova. Sudovi mogu uzeti u obzir mišljenja pravnih stručnjaka, uključujući i mišljenja koja je naručila stranka u postupku, ali nisu vezani njihovim gledištem.

48. Kada je riječ o prigovoru o udaljavanju drugog podnositelja iz sudnice tijekom više ročišta, Ustavni sud smatrao je da situacija do koje je podnositelj doveo opetovanim ometanjem reda u sudnici unatoč višestrukim upozorenjima nije povrijedila njegova prava na obranu. Naime, njegov branitelj cijelo je vrijeme ostao u sudnici i aktivno sudjelovao na ročištima, a drugi podnositelj imao je dovoljno prilike razviti svoju obranu i raspraviti sa svojim braniteljem sva relevantna pitanja.

49. Ustavni sud nadalje je smatrao da činjenica da drugom podnositelju nije omogućeno sudjelovanje na sjednici žalbenog vijeća na daljinu nije povrijedila njegovo pravo da se brani osobno. Primijetio je da je drugi podnositelj zahtjeva pobjegao u Bosnu i Hercegovinu znajući da će biti osuđen i da ga Bosna i Hercegovina neće izručiti Hrvatskoj. Kada bi mu se omogućilo da na sjednici žalbenog vijeća sudjeluje na daljinu, to bi značilo dati legitimitet njegovim postupcima, u suprotnosti s vladavinom prava.

50. Ustavni sud smatrao je i da činjenica da je suđenje dobilo veliki publicitet u medijima nije utjecala na nepristranost sudaca koji su odlučivali u predmetu. Interes medija za predmet razumljiv je jer se radilo o istaknutim hrvatskim nogometašima i jednom od najpoznatijih nogometnih klubova u Hrvatskoj. Negativni prikaz drugog podnositelja zahtjeva u nekim člancima nije imao nikakvog utjecaja na poštenost postupka, koji su vodili

profesionalni suci koji su bili educirani da se odupru takvim pritiscima. Informacije i komentare objavljene u medijima nisu dala tijela vlasti. Država ne može cenzurirati ni kontrolirati medije, a drugi podnositelj zahtjeva imao je na raspolaganju građanskopravna sredstva za zaštitu svojih prava osobnosti.

51. Odluke Ustavnog suda dostavljene su punomoćnicima prvog i drugog podnositelja zahtjeva 17. studenoga 2021.

52. Dana 29. ožujka 2022. Ustavni sud utvrdio je da je došlo do povrede prava na nepristrani sud u odnosu na četvrtog okrivljenika D. V.-a. Ustavni sud naveo je da nisu poznate nikakve okolnosti koje bi upućivale na to da je D. V. znao za kontakt između drugog podnositelja i predsjednika raspravnog vijeća D. K.-a prije konferencije za medije drugog podnositelja održane u ožujku 2021., što znači da je D. V. svoj prigovor o nedostatku nepristranosti suda prvi put mogao iznijeti u svojoj ustavnoj tužbi, što je i učinio.

Nadalje je primijetio da sudac D. K., iako je osporio bilo kakav koruptivni dogovor s drugim podnositeljem, nije osporio da je u studenom 2016., u vrijeme dok je postupak protiv podnositelja zahtjeva i D. V.-a bio u tijeku pred optužnim vijećem, posjetio svečanu ložu stadiona kluba Dinamo Zagreb znajući da će ondje biti i drugi podnositelj i da je od njega dobio skupocjen sat. Ustavni sud smatrao je da već sama ta okolnost objektivno dovodi u pitanje nepristranost suca D. K.-a. Ukinuo je presude nižih sudova u odnosu na D. V.-a i predmet vratio na ponovno suđenje.

G. „Afera SMS”

53. U međuvremenu, dana 4. lipnja 2018., dva dana prije izricanja presude raspravnog suda (vidi stavak 28. ove odluke), drugi podnositelj održao je konferenciju za medije u Hrvatskoj te je prezentirao SMS poruke koje su navodno poslali visokopozicionirani pravosudni dužnosnici, kao dokaz da je sporni kazneni postupak pokrenut bez ikakve osnove, s isključivim ciljem da mu se osobno naudi.

54. Povodom izjava drugog podnositelja zahtjeva provedena je istraga te je 18. veljače 2019. podignuta optužnica protiv dvije osobe, V.-a i C.-a, zbog, među ostalim, sprječavanja dokazivanja u predmetu podnositelja zahtjeva. Postupak, koji su mediji nazivali „afera SMS” okončan je donošenjem pravomoćne osuđujuće presude protiv V.-a i C.-a.

55. Sudovi su utvrdili da je V. izradio i predao drugom podnositelju lažnu korespondenciju između dvaju uzastopnih Glavnih državnih odvjetnika, jednog od članova raspravnog vijeća u predmetu podnositelja zahtjeva, tadašnjeg ravnatelja USKOK-a i dvaju policijskih službenika, s ciljem dokazivanja da je kazneni postupak protiv podnositelja pokrenut bez ikakve osnove isključivo kako bi se naudilo drugom podnositelju. Sudovi su utvrdili da je drugi podnositelj tu korespondenciju prezentirao na konferenciji za medije 4. lipnja 2018. (vidi stavak 53. ove odluke) i da ju je upotrijebio kako

bi zatražio odgodu izricanja presude raspravnog suda i ponovno otvaranje rasprave, što je prvostupanjski sud odbio.

Osim toga, sudovi su utvrdili da je nakon izricanja presude raspravnog suda u predmetu podnositelja zahtjeva V. izradio lažnu elektroničku korespondenciju koja pokazuje navodni utjecaj bivšeg Glavnog državnog odvjetnika na suce Vrhovnog suda koji su trebali odlučivati o predmetu podnositelja u žalbenom postupku. Sudovi su utvrdili da je lažna korespondencija izrađena kako bi ju podnositelji zahtjeva iskoristili da dokažu da su bili žrtve neutemeljenog kaznenog progona i nepoštenog suđenja, ali ta korespondencija nije predana drugom podnositelju zahtjeva kako je planirano jer je V. uhićen.

56. Drugi podnositelj zahtjeva sudjelovao je u „aferi SMS” kao svjedok. Drugi podnositelj naveo je da nije provjeravao autentičnost korespondencije koju mu je V. predao jer je djelovala vjerodostojno. Drugi podnositelj naveo je i da V. od njega nikada nije izričito tražio novac, no žalio se na financijske poteškoće pa mu je drugi podnositelj dao 50.000 eura (EUR) i kupio mu je informatičku opremu, sprave za teretanu, *jacuzzi* i automobil.

57. Osuđujuća presuda V.-a temeljila se, među ostalim, na SMS porukama pronađenima na V.-ovu mobilnom telefonu, uključujući poruku u kojoj je obavijestio drugog podnositelja da samo treba slijediti njegove upute i bit će oslobođen i da ima dosta materijala koji će dovesti u sumnju postupak protiv njega.

H. Istraga o davanju i primanju mita

58. Dana 12. svibnja 2021. drugi podnositelj zahtjeva ispitan je u svojstvu okrivljenika u okviru izvida koji su se provodili na temelju njegovih navoda protiv sudaca Županijskog suda u Osijeku (vidi stavke 41. – 43 ove odluke). Drugi podnositelj zahtjeva naveo je, među ostalim, da se, dok je optužno vijeće Županijskog suda u Osijeku odlučivalo o optužnici protiv njega, upoznao sa sucima D. K.-om i Z. V.-om u svečanoj loži stadiona kluba Dinamo Zagreb nakon nogometne utakmice. Ondje se družio s njima te je D. K.-u dao skupocjen sat znajući da je on sudac i da će sudjelovati u njegovu predmetu pred Županijskim sudom u Osijeku.

Nadalje je opisao brojne situacije kada je bio u kontaktu sa sucem Z. V.-om, koji je obećao da će utjecati na svojeg bliskog prijatelja, suca D. K.-a., da drugog podnositelja oslobodi optužbi. Z. V. je trebao pomoći drugom podnositelju i u drugom kaznenom postupku koji se protiv njega vodio, u kojem je on bio predsjednik optužnog vijeća, te osigurati povrat novca uplaćenog za osiguranje jamstva za drugog podnositelja. U zamjenu je drugi podnositelj dao velike novčane iznose Z. V.-u koji su bili namijenjeni njemu i sucima D. K.-u i A. K.-u te je plaćao putovanja suca Z. V.-a u Hrvatskoj i inozemstvu.

Drugi podnositelj zahtjeva naveo je, među ostalim, da su on i njegov brat (prvi podnositelj) financirali boravak suca Z. V.-a, njegove partnerice i njezine kćeri u Dubaiju, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima, u prosincu 2017. i siječnju 2018. te da su se svi oni ondje intenzivno družili i raspravljali o postupcima protiv njih koji su bili u tijeku pred Županijskim sudom u Osijeku.

Nadalje je opisao kako su se suci D. K. i Z. V. družili s njim i njegovom suprugom na proslavi godišnjice braka njegova branitelja u prosincu 2017.

Također je dodao i da je dva dana prije izricanja presude raspravnog suda saznao da su suci napisali osuđujuću presudu te se u vezi s tim suočio sa sucem Z. V.-om na benzinskoj crpki, zajedno sa svojim bratom, prvim podnositeljem zahtjeva. Tada je odlučio otići u Bosnu i Hercegovinu čekati izricanje presude.

59. Sudac D. K. u iskazu koji je dao tijekom provođenja izvida potvrdio je da je sat dobio od drugog podnositelja u svečanoj loži stadiona nakon nogometne utakmice, ali osporio je bilo kakav koruptivni dogovor s njim, o čemu svjedoči i činjenica da ga je u konačnici osudio. Također je osporio da je imao ikakva saznanja o kontaktu između drugog podnositelja i suca Z. V.-a i da je od bilo kojeg od njih dobio poklone ili novac. Priznao je da su on i sudac Z. V. prisustvovali proslavi godišnjice braka branitelja drugog podnositelja u prosincu 2017. i da je ondje bio u društvenom kontaktu s drugim podnositeljem i njegovom suprugom.

60. Sudac Z. V. osporio je da je primio bilo kakav novac od drugog podnositelja zahtjeva i da je intervenirao u kaznenom postupku u njegovu korist.

61. Nakon provedenih izvida, dana 9. lipnja 2021. Policijski nacionalni ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje u tekstu: „PNUSKOK”) podnio je kaznenu prijavu protiv prvog i drugog podnositelja zahtjeva, trojice sudaca Županijskog suda u Osijeku (D. K.-a, Z. V.-a i A. K.-a) i D. T.-a (poduzetnika).

62. Dana 10. lipnja 2021. USKOK je pokrenuo istragu zbog sumnje da su navedene osobe počinile kaznena djela davanja i primanja mita te trgovanja utjecajem. Tijekom istrage ispitani su svi okrivljenici. Ispitani su brojni svjedoci i prikupljena je velika količina materijalnih dokaza.

63. Kada je ispitani tijekom istrage, drugi podnositelj izjavio je, među ostalim, da mu je žao što je svojem bratu, prvom podnositelju, stvorio probleme svojim nesmotrenim izjavama danima tijekom provođenja izvida (vidi stavak 58. ove odluke). Naveo je da njegov brat nije znao ništa o njegovu dogovoru sa sucima i da je platio hotelske sobe u Dubaiju i dao veliki novčani iznos jednom drugom prilikom, ne znajući koja je bila prava svrha tih radnji.

64. U iskazu danom tijekom istrage prvi podnositelj zahtjeva potvrdio je da je platio hotelske sobe za suca Z. V.-a, njegovu partnericu i njezinu kćer u Dubaiju u prosincu 2017. i siječnju 2018., ali je naveo da mu je nakon toga

drugi podnositelj vratio novac. Prvi podnositelj nadalje je potvrdio da se družio sa sucem Z. V.-om u Dubaiju ugostivši ga na nogometnoj utakmici u Abu Dabiju, gdje je u to vrijeme bio trener, te je Z. V.-a, njegovu partnericu, njezinu kćer, drugog podnositelja i nekoliko drugih osoba odveo na večeru u restoran u Abu Dabiju. Nadalje je izjavio da je, dok su se družili u Dubaiju, sudac Z. V. uvjeravao podnositelje zahtjeva da se ne trebaju brinuti zbog kaznenog postupka protiv njih. Prvi podnositelj potvrdio je i da je bio prisutan kada su se drugi podnositelj i sudac Z. V. sastali na benzinskoj crpki dva dana prije izricanja presude raspravnog suda, kojom prilikom je sudac Z. V. uvjeravao drugog podnositelja da je vidio presudu koju je napisao sudac D. K. i da je povoljna za podnositelje zahtjeva.

65. Tadašnja partnerica prvog podnositelja D. C. i predsjednica Uprave kluba Dinamo Zagreb V. P. iskazivale su (odvojeno) o tome da im je prvi podnositelj rekao da je sudac Z. V. pozvan u Dubai u zamjenu za povoljnu odluku na suđenju. D. C. je nadalje izjavila da je prvi podnositelj zahtjeva bio iznenađen kada je saznao za svoju osudu jer je ranije „saznao od sudaca” da će biti oslobođen optužbi.

66. Tijekom istrage pribavljen je zapisnik o vijećanju raspravnog vijeća u predmetu protiv podnositelja. Iz njega je proizlazilo da je sudac D. K. glasovao za odbacivanje optužbi protiv podnositelja jer ih je podnio neovlašteni tužitelj, ali da su ga druga dva člana vijeća nadglasala i osudila podnositelje. Prema iskazu svjedokinje V. P., odbacivanje optužbi protiv podnositelja zahtjeva jer ih je podnio neovlašteni tužitelj bilo je dio dogovora koji je drugi podnositelj sklopio sa sucima.

67. Prema korespondenciji putem Vibera između sudaca D. K.-a i Z. V.-a dok je Z. V. bio u Dubaiju, koja je pribavljena pretragom mobilnog telefona D. K.-a, sudac D. K. pitao je suca Z. V.-a kako ide „medeni mjesec” te ga je uputio da „pribavi dovoljno sredstava” imajući u vidu to da će „kampanja trajati neko vrijeme”.

I. Optužnica zbog davanja i primanja mita te trgovanja utjecajem

68. Po završetku istrage, dana 7. lipnja 2023. podignuta je optužnica protiv prvog i drugog podnositelja zahtjeva, sudaca D. K.-a, Z. V.-a i A. K.-a te još dviju osoba zbog davanja i primanja mita, trgovanja utjecajem i pranja novca.

69. Konkretno, suca D. K.-a teretilo se da se 22. studenoga 2016. u svečanoj loži stadiona družio s drugim podnositeljem u vrijeme dok je optužno vijeće odlučivalo o optužnici protiv podnositelja te da je od drugog podnositelja prihvatio skupocjen sat, pritom svjestan da će vjerojatno biti imenovan predsjednikom raspravnog vijeća u predmetu. Drugog podnositelja zahtjeva teretilo se da je sucu D. K.-u dao skupocjeni sat kako bi pridobio njegovu naklonost na suđenju.

70. Drugog podnositelja zahtjeva teretilo se i da je u više navrata kontaktirao suca Z. V.-a nakon što je sudac Z. V., u zamjenu za novac, obećao drugom podnositelju da će iskoristiti svoj blizak odnos sa sucima D. K.-om i A. K.-om kako bi ishodio odluke povoljne za prvog i drugog podnositelja i druge okrivljenike u dvama kaznenim postupcima i u postupku radi povrata novca uplaćenog za jamstvo za drugog podnositelja. S tim u vezi, drugog podnositelja zahtjeva teretilo se da je, među ostalim, sucu Z. V.-u dao iznos od 370.000 eura da se raspodijeli između njega i sudaca D. K.-a i A. K.-a; da je organizirao dolazak suca Z. V.-a na nogometnu utakmicu u Liverpoolu u kojoj je igrala hrvatska reprezentacija, dva dana prije izricanja presude raspravnog suda; te da je zajedno s prvim podnositeljem financirao boravak suca Z. V.-a, njegove partnerice i njezine kćeri u Ujedinjenim Arapskim Emiratima od 27. prosinca 2017. do 5. siječnja 2018.

71. Prvog podnositelja zahtjeva teretilo se, među ostalim, da je financirao boravak suca Z. V.-a, njegove partnerice i njezine kćeri u Ujedinjenim Arapskim Emiratima od 27. prosinca 2017. do 5. siječnja 2018. u zamjenu za povoljnu odluku na suđenju.

J. Stegovni postupci protiv sudaca

72. Dana 22. ožujka 2021. pokrenuti su stegovni postupci protiv sudaca D. K.-a i Z. V.-a u vezi s njihovim navodnim kontaktom s drugim podnositeljem zahtjeva dok je postupak protiv njega bio u tijeku pred Županijskim sudom u Osijeku. Dana 31. ožujka 2021. Državno sudbeno vijeće privremeno je udaljilo suce D. K.-a i Z. V.-a od obavljanja sudačke dužnosti.

73. Dana 28. travnja 2022 sudac Z. V. na temelju vlastitog zahtjeva razriješen je sudačke dužnosti. Dana 7. srpnja 2022. Državno sudbeno vijeće proglasilo je suca D. K.-a krivim za nanošenje štete ugledu suda i sudačkoj dužnosti te ga je razriješilo sudačke dužnosti. Navedena odluka postala je pravomoćna 25. studenoga 2022.

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR

74. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine br. 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017 i 126/2019), koje su bile na snazi u relevantno vrijeme, glase:

Članak 32.

„(1) Sudac ili sudac porotnik isključen je od obavljanja sudske dužnosti:

- 1) ako je oštećen kaznenim djelom;
- 2) ako mu je okrivljenik, njegov branitelj, tužitelj, žrtva, oštećenik, njihov zakonski zastupnik ili opunomoćenik [jedne ili više od navedenih osoba], bračni drug ili srodnik

ODLUKA MAMIĆ protiv HRVATSKE I DRUGI ZAHTJEVI

(u ravnoj lozi do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj lozi do četvrtog stupnja), a po tazbini do drugog stupnja;

...

(2) Sudac ili sudac porotnik može biti otklonjen od obavljanja sudske dužnosti ako se izvan slučajeva navedenih u stavku 1. ovog članka navedu i dokažu okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristranost.“

Članak 33.

„(1) Sudac ili sudac porotnik čim sazna da postoji koji od razloga za isključenje iz članka 32. stavka 1. ovog Zakona, dužan je prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome izvijestiti predsjednika suda, koji će mu odrediti zamjenu. ...

(2) Ako sudac ili sudac porotnik smatra da postoje druge okolnosti koje opravdavaju njegov otklon (članak 32. stavak 2.), izvijestit će o tome predsjednika suda.“

Članak 34.

„(1) Izuzeće [suca] mogu tražiti i stranke.

(2) Stranke podnose zahtjev za izuzeće odmah nakon saznanja za razlog izuzeća.

...

(5) Stranka je dužna u zahtjevu navesti dokaze i okolnosti zbog kojih smatra da postoji kakva zakonska osnova za izuzeće. ...

Članak 395.

„(1) Dužnost je predsjednika vijeća brinuti se o održavanju reda u sudnici i dostojanstvu suda. On može odmah nakon otvaranja zasjedanja upozoriti osobe koje prisustvuju raspravi da se pristojno ponašaju i ne ometaju rad suda. Predsjednik vijeća može odrediti pretragu osoba koje prisustvuju raspravi.

...“

Članak 396.

„1) Ako optuženik, branitelj, oštećenik, zakonski zastupnik, opunomoćenik, svjedok, vještak, tumač ili druga osoba ometa red ili se ne pokorava nalogima predsjednika vijeća za održavanje reda, predsjednik vijeća će je opomenuti ili novčano kazniti do 50.000,00 kn. Ako ta osoba nastavi ometati red i ne pokoravati se nalogima predsjednika vijeća, predsjednik vijeća može naložiti njezino udaljenje iz sudnice.

(2) Optuženik može biti udaljen iz sudnice za određeno vrijeme, a na ponovljeno narušavanje i sve dok traje dokazni postupak. Prije završetka dokaznog postupka predsjednik vijeća pozvat će optuženika i izvijestiti ga o tijeku rasprave. Ako bi optuženik nastavio narušavati red i vrijeđati dostojanstvo suda, predsjednik vijeća ga može ponovno udaljiti iz zasjedanja. U tom slučaju će se rasprava dovršiti bez prisutnosti optuženika, a presudu će mu priopćiti predsjednik ili sudac član vijeća u prisutnosti zapisničara.

...“

Članak 397.

“(1) Sud može u tijeku postupka kazniti novčanom kaznom do 50.000,00 kuna branitelja, opunomoćenika ili zakonskog zastupnika, oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja ako su njegovi postupci očito upravljani na odugovlačenje kaznenog postupka. ...“

Članak 475.

„(1) Drugostupanjski sud donosi odluku u sjednici vijeća.

...

(4) Sjednica se može održati i u odsutnosti stranaka koje su o njoj bile uredno izviještene ...

...

(8) Prisutnost stranaka na sjednici vijeća može se osigurati i uz pomoć ... tehničkog uređaja za vezu na daljinu (audio-video uređaj) kojim rukuje stručna osoba. Činjenica da su stranke bile prisutne sjednici vijeća uz pomoć audio-video uređaja, vrsta uređaja te ime stručne osobe koja je njime rukovala unijet će se u zapisnik o sjednici vijeća.“

Članak 501.

„(1) Kazneni postupak završen pravomoćnom presudom može se obnoviti u korist osuđenika bez obzira je li prisutan, ako:

...

2) se dokaže da je do presude došlo zbog kaznenog djela državnog odvjetnika, suca, suca porotnika, istražitelja ili druge osobe koja je obavljala dokazne radnje,

3) se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji su sami za sebe ili u svezi s prijašnjim dokazima prikladni da prouzroče oslobođenje osobe koja je bila osuđena ili njezinu osudu po blažem kaznenom zakonu,

...

2) U slučajevima iz stavka 1. točke 1. i 2. ovog članka, mora se pravomoćnom presudom dokazati da su navedene osobe proglašene krivim za ta kaznena djela. ...“

PRIGOVORI

75. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da im je sudio sud koji nije bio nepristran jer je odnos predsjednika raspravnog vijeća s drugim podnositeljem zahtjeva bio neprimjeren, primao je od njega novac i poklone i često je prisustvovao utakmicama nogometnog kluba Dinamo Zagreb (oštećenik u postupku) kao VIP gost. Pozvali su se na članak 6. stavak 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„... u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega ... svatko ima pravo da ... nepristrani sud pravično ... ispita njegov slučaj ...“

76. Prvi i drugi podnositelj zahtjeva nadalje su prigovorili da kazneni postupak protiv njih nije bio pokrenut na zahtjev ovlaštenog tužitelja i da su

domaći sudovi zauzeli očigledno nerazumno stajalište o tom pitanju, u suprotnosti s člankom 6. stavkom 1. Konvencije.

77. Drugi podnositelj zahtjeva nadalje je prigovorio da ga je predsjednik raspravnog vijeća udaljio iz sudnice tijekom sedamnaest ročišta i da mu u jednom trenutku nije bilo dopušteno niti da uđe u zgradu suda. Prigovorio je i da mu nije omogućeno sudjelovati na sjednici žalbenog vijeća putem audio-video uređaja iz Bosne i Hercegovine. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije (gore naveden) i članak 6. stavak 3. točku (c) Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„3. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

...

(c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde ;

...“

78. Drugi podnositelj zahtjeva na kraju je prigovorio da su intenzivna negativna medijska kampanja i izjave raznih javnih dužnosnika u vezi s optužbama za kaznena djela koja su mu stavljena na teret izvršile pritisak na suce da ga osude i dovele do povrede njegova prava na presumpciju nevinosti. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije (gore naveden) i članak 6. stavak 2. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Svatko optužen za kazneno djelo smatrat će se nevinim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom.“

PRAVO

A. Spajanje zahtjeva

79. Uzimajući u obzir sličan predmet spora podnesenih zahtjeva, Sud smatra prikladnim ispitati ih zajedno u jednoj odluci.

B. Navodna povreda članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostatka nepristranosti predsjednika raspravnog vijeća

1. *Tvrdnje stranaka*

(a) **Vlada**

80. Vlada je pozvala Sud da odbije prigovor prvog i drugog podnositelja zahtjeva o nepristranom sudu jer su njihove radnje bile u suprotnosti sa zabranom zloupotrebe prava na temelju članka 17. i/ili članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Konkretno, Vlada je tvrdila da su prvi i drugi podnositelj zahtjeva navodnim davanjem mita predsjedniku raspravnog

vijeća i drugim sucima Županijskog suda u Osijeku tijekom dugog vremenskog razdoblja dok je kazneni postupak protiv njih bio u tijeku pred tim sudom narušili pravo da im sudi nepristran sud i odrekli se tog prava. Pozvali su se na Konvenciju tek nakon što im koruptivni plan nije uspio te su osuđeni. Prema mišljenju Vlade, prvi i drugi podnositelj zahtjeva nisu postupali u dobroj vjeri i ne bi im se trebalo dopustiti da se pozivaju na Konvenciju kako bi se ispravila inače nezakonita situacija koju su oni uzrokovali. U suprotnom, oni bi se okoristili aktivnostima usmjerenima protiv pravosuđa i vladavine prava.

81. S tim u vezi, Vlada je pozvala Sud da uzme u obzir i činjenicu da je drugi podnositelj zahtjeva u „ aferi SMS” (vidi stavke 53. – 57. ove odluke) priznao da je davao novac i kupovao skupocjene poklone za osobu koja je izradila lažnu korespondenciju između visokopozicioniranih pravosudnih dužnosnika – korespondenciju koju je drugi podnositelj zahtjeva upotrijebio na svojoj konferenciji za medije kako bi potkrijepio navode da je kazneni postupak protiv njega bio politički montiran. Vlada je smatrala da to pokazuje opseg aktivnosti drugog podnositelja zahtjeva usmjerenih na potkopavanje vjerodostojnosti pravosudnog sustava i grubo narušavanje njegova funkcioniranja.

82. Kada je riječ konkretno o prvom podnositelju zahtjeva, Vlada je tvrdila da je svoje tvrdnje pred Sudom namjerno usmjerio isključivo na kontakt između drugog podnositelja zahtjeva i predsjednika raspravnog vijeća D. K.-a, potpuno zanemarujući svoju ulogu u društvenim događajima i druženjima sa sucem Z. V.-om, koji je obećao utjecati na suca D. K.-a kako bi taj sudac donio odluku povoljniju za podnositelje zahtjeva, što je potvrdio drugi podnositelj zahtjeva i što su potkrijepili brojni dokazi prikupljeni tijekom istrage o davanju i primanju mita (vidi stavke 58. – 67. ove odluke).

83. Kada je riječ o trećem podnositelju zahtjeva, Vlada je tvrdila da je zloupotrijebio pravo na podnošenje zahtjeva obmanjujući Sud i ostavljajući dojam da je iznio prigovor o nedostatku nepristranosti raspravnog suda pred Ustavnim sudom iako to nije učinio.

84. Podredno, Vlada je tvrdila da podnositelji zahtjeva nisu iscrpili domaća pravna sredstva. Prvi i drugi podnositelj zahtjeva od početka su znali za okolnosti koje su dovodile u pitanje nepristranost predsjednika raspravnog vijeća, ali nisu zatražili njegovo izuzeće tijekom suđenja i nisu prigovorili o nedostatku njegove nepristranosti pred Vrhovnim sudom. Zbog toga je Ustavni sud njihov prigovor proglasio nedopuštenim (vidi stavak 46. ove odluke). Prema mišljenju Vlade, prvi i drugi podnositelj namjerno nisu iznijeli svoj prigovor ni u jednom trenutku dok njihova osuđujuća presuda nije postala pravomoćna jer su vjerovali da će njihove nezakonite aktivnosti dovesti do okončanja kaznenog postupka u njihovu korist.

85. Kada je riječ o trećem podnositelju zahtjeva, on nije iznio svoj prigovor o nedostatku nepristranog suda pred Ustavni sud, iako je to objektivno mogao učiniti, s obzirom na činjenicu da je 16. ožujka 2021. drugi

podnositelj javno otkrio da je sucima davao mito, a treći podnositelj je podnio ustavnu tužbu 9. travnja 2021.

86. Treće, podnositelji zahtjeva nisu zatražili obnovu kaznenog postupka na temelju članka 501. stavka 1. točke 3. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavak 74. ove odluke) ni na temelju istrage i optužnice protiv sudaca Županijskog suda u Osijeku ni na temelju načela *beneficium cohaesionis*, s obzirom na odluku Ustavnog suda donesenu u odnosu na D. V.-a, četvrtog okrivljenika u predmetu podnositelja zahtjeva (vidi stavak 52. ove odluke).

87. Naposljetku, Vlada je smatrala da je prigovor podnositelja zahtjeva preuranjen tvrdeći da, ako suci Županijskog suda u Osijeku budu osuđeni za primanje mita i trgovanje utjecajem u predmetu podnositelja zahtjeva, podnositelji mogu tražiti obnovu postupka na temelju članka 501. stavka 1. točke 2. Zakona o kaznenom postupku (vidi stavak 74. ove odluke).

(b) Podnositelji zahtjeva

(i) Prvi podnositelj zahtjeva

88. Prvi podnositelj zahtjeva tvrdio je da je jedina relevantna okolnost pri ocjeni je li raspravni sud u njegovu predmetu bio nepristran, kontakt između drugog podnositelja i predsjednika raspravnog vijeća D. K.-a. Njegov kontakt sa sucem Z. V.-om nije relevantan jer sudac Z. V. nije sudjelovao u kaznenom postupku kojem prigovara.

89. S tim u vezi, prvi podnositelj zahtjeva naveo je da je Ustavni sud već utvrdio (u predmetu četvrtog okrivljenika D. V.-a, vidi stavak 52. ove odluke) da je nepristranost D. K.-a objektivno dovela u pitanje činjenica da je 22. studenoga 2016. dobio sat od drugog podnositelja.

90. Stoga je jasno da bi, u svrhu ocjene je li prvi podnositelj znao za okolnosti koje su dovodile u pitanje nepristranost domaćeg suda, trebalo samo utvrditi je li znao za okolnosti povezane sa sucem D. K.-om, a posebice okolnosti predaje sata 22. studenoga 2016. Ne postoji nijedan dokaz koji ukazuje na to da je prvi podnositelj znao za tu okolnost prije konferencije za medije održane 16. ožujka 2021. Stoga je prigovor o nedostatku nepristranog suda prvi put mogao iznijeti u svojoj ustavnoj tužbi, što je i učinio.

91. U svakom slučaju, prvi podnositelj zahtjeva tvrdio je da zahtjev za izuzeće suca D. K.-a ne bi bio uspješan jer ga predsjednik Županijskog suda u Osijeku ne bi prihvatio samo na temelju navoda okrivljenika, osobito s obzirom na činjenicu da se dotični sudac nije sam izuzeo iako je bio itekako svjestan okolnosti koje su zahtijevale njegovu izuzeće iz predmeta.

92. Prvi podnositelj naveo je i da se obnova postupka, izvanredno pravno sredstvo na koje se Vlada pozvala kao razlog zašto je prigovor nedopušten, ne može smatrati dostupnim i djelotvornim, ni u teoriji ni u praksi.

93. Nadalje, tvrdnja Vlade da je prigovor preuranjen (vidi stavak 87. ove odluke) potpuno je neprimjerena jer pitanje je li sud bio nepristran odvojeno je od pitanja je li sudac D. K. također počinio kazneno djelo.

94. Prvi podnositelj zahtjeva nadalje je tvrdio da se članak 17. Konvencije ne može primijeniti u ovom predmetu. Sud se do sada nikada nije pozvao na članak 17. kada je razmatrao pitanja na temelju članka 6. Konvencije.

95. Prvi podnositelj nadalje je tvrdio da, čak i ako je radnja drugog podnositelja pokazivala nepoštovanje prema domaćem sudu, to ne oslobađa državu dužnosti da osigura pošteno suđenje takvom okrivljeniku. Poštovanje prava iz članka 6. Konvencije, koja uključuju i pravo na neovisan i nepristran sud, obveza je nametnuta državama u bilo kojem postupku i u odnosu na bilo koju osobu, bez obzira na ponašanje te osobe u konkretnom predmetu.

96. Prema mišljenju prvog podnositelja, dužnost je države osigurati da nitko, čak ni okrivljenik, ne naruši povjerenje u kazneni postupak. Osiguranje povjerenja u kazneni postupak dužnost je države, bez iznimke, a ako je to povjerenje narušeno, isključivu odgovornost za to snosi država.

97. Prema tome, ako se dokaže da je drugi podnositelj davao mito sucima Županijskog suda u Osijeku, onda će on svakako biti kažnjen za takve radnje u zakonito provedenom kaznenom postupku. Međutim, država mora osigurati da okrivljeniku u svakom postupku sudi neovisan i nepristran sud, što sigurno ne bi bio slučaj ako mu sudi sudac kojemu je navodno dao mito. Stoga, država mora osigurati mehanizam kojim bi se takvi suci, bez iznimke, izuzeli iz konkretnog predmeta, bez obzira na to je li njihova nepristranost dovedena u sumnju ponašanjem optužene osobe ili iz drugih razloga.

(ii) Drugi podnositelj zahtjeva

98. Drugi podnositelj zahtjeva izjavio je da su suci Županijskog suda u Osijeku od njega iznuđivali mito i da se pitanje korupcije velikih razmjera prisutne u hrvatskom pravosuđu rješava prije svega zato što je on objavio informacije o njoj. Naveo je da je sudac D. K. od njega primio skupocjen sat, a zatim je nastavio tražiti mito u novcu i poklonima. Nadalje je naveo da ulogu suca Z. V.-a treba „dodati svemu gore navedenom” jer je drugom podnositelju obećao da će, u zamjenu za novac, iskoristiti svoje veze sa sucima Županijskog suda u Osijeku, među ostalim sucem D. K.-om, kako bi mu osigurao oslobađajuću presudu u predmetu.

99. Drugi podnositelj dodao je da je razumljivo da će svatko tko je optužen za kazneno djelo pokušati pronaći način da si osigura bolji položaj na suđenju. Ako sudac pristupi okrivljeniku i traži nešto, u skladu je s načelom samoodržanja da okrivljenik udovolji zahtjevu suca. Od okrivljenika se ne može očekivati da tog suca prijavi vlastima, koje mu ionako ne bi vjerovala, što znači da bi isti sudac nastavio suditi okrivljeniku.

100. Drugi podnositelj zahtjeva tvrdio je da se okrivljenik ne može odreći svog prava da mu sudi nepristran sud, prava od temeljne važnosti, čije ostvarivanje ne ovisi samo o strankama. Javni interes zahtjeva neovisne i nepristrane suce koji postupaju u skladu s najvišim moralnim standardima i zakonom. Sudac D. K. grubo je prekršio te zahtjeve tako što je stupio u

kontakt s drugim podnositeljem i tražio od njega novac i poklone u zamjenu za povoljnu odluku na suđenju.

101. Prema tome, sudac D. K. je taj koji je narušio pravo podnositelja zahtjeva na nepristran sud. Nedostatak nepristranosti tog suca već je potvrdio Ustavni sud u svojoj odluci donesenoj u odnosu na četvrtog okrivljenika D. V.-a (vidi stavak 52. ove odluke).

102. Drugi podnositelj zahtjeva tvrdio je da se članak 17. Konvencije ne može primijeniti u ovom predmetu. U svojoj sudskoj praksi Sud je potvrdio da se članak 17. Konvencije ne može tumačiti na način da pojedinca lišava prava zajamčenih člankom 6. Konvencije. Nadalje, ako Sud odbije prigovor drugog podnositelja zbog zloupotrebe, to će dovesti do apsurdne situacije u kojoj će korumpirani sudac biti oslobođen odgovornosti za svoje nezakonite radnje, a presuda koju je donio pristran sud ostati će na snazi.

103. Kada je riječ o upućivanju Vlade na „ aferu SMS ” (vidi stavak 81. ove odluke), drugi podnositelj zahtjeva tvrdio je da nije imao nikakve veze s izradom lažne korespondencije između visokopozicioniranih pravosudnih dužnosnika. Nije imao razloga sumnjati u autentičnost korespondencije koju mu je dala osoba osuđena u tom predmetu, te nadalje nije imao razloga ne prezentirati ju na konferenciji za medije kao još jedan dokaz da je kazneni postupak protiv njega bio politički montiran.

104. Drugi podnositelj zahtjeva nadalje je tvrdio da Ustavni sud nije trebao odbaciti njegov prigovor o nedostatku nepristranog suda zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava. Konkretno, od njega se nije moglo očekivati da traži izuzeće suca D. K.-a jer bi to značilo otkrivanje vlastitih kriminalnih radnji, protivno privilegiju protiv samooptuživanja. U svakom slučaju, zahtjev za izuzeće nije bio djelotvoran u praksi. Nadalje, bilo je prije svega na sucu D. K.-u da se izuzme, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u sudskoj praksi Suda.

105. Drugi podnositelj zahtjeva nadalje je tvrdio da je u svakom slučaju brzo otvorio pitanje nedostatka nepristranog suda. Konkretno, dok je kazneni postupak bio u tijeku pred Vrhovnim sudom (koji je zasjedao kao žalbeni sud), USKOK-u je prijavio da je dao mito sucima Županijskog suda u Osijeku (vidi stavak 41. ove odluke). Stoga je USKOK trebao obavijestiti Vrhovni sud o tim navodima, a Vrhovni sud trebao ih je uzeti u obzir pri odlučivanju o žalbama protiv presude raspravnog suda.

106. U prilog svojoj tvrdnji da Ustavni sud nije trebao odbaciti njegov prigovor zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava, drugi podnositelj zahtjeva tvrdio je i da je u odluci donesenoj 2010. u drugom predmetu Ustavni sud ispitao prigovor o nedostatku nepristranog suda iako prigovor da dotični sudac nije bio nepristran nije iznesen pred prvostupanjskim i drugostupanjskim sudom koji su postupali u predmetu.

107. Prema mišljenju drugog podnositelja zahtjeva, preostala domaća pravna sredstva na koja se Vlada pozvala ne mogu se smatrati primjerenima i djelotvornima u ovoj situaciji.

(iii) Treći podnositelj zahtjeva

108. Treći podnositelj zahtjeva priznao je da se tekst njegove ustavne tužbe podnesene Ustavnom sudu razlikuje od preslike ustavne tužbe koju je dostavio Sudu u prilog svom zahtjevu. Konkretno, preslika dostavljena Sudu sadrži prigovor da mu nije sudio nepristran sud jer je drugi podnositelj zahtjeva dao mito sucima Županijskog suda u Osijeku, a ustavna tužba podnesena Ustavnom sudu ne sadrži takav prigovor.

109. Treći podnositelj zahtjeva ispričao se navodeći da je ta situacija rezultat administrativne pogreške. Tvrdio je da je bilo izrađeno nekoliko verzija njegove ustavne tužbe, a da je Sudu greškom poslan primjerak koji nije zapravo podnesen Ustavnom sudu.

110. Treći podnositelj zahtjeva izričito je priznao da nije iznio prigovor nedostatka nepristranosti suda pred Ustavnim sudom. Međutim, smatrao je da je Ustavni sud trebao ispitati to pitanje po službenoj dužnosti, s obzirom na činjenicu da su njegovi suokrivljenici i treće osobe iznijeli takve prigovore i da je Ustavni sud ispitao njihove prigovore.

111. Kada je riječ o tvrdnji Vlade da je treći podnositelj mogao tražiti obnovu postupka na temelju istrage protiv sudaca u vezi s davanjem i primanjem mita, treći podnositelj tvrdio je da će to pravno sredstvo moći upotrijebiti samo u slučaju donošenja osuđujuće presude protiv sudaca, što bi moglo potrajati i čitavo desetljeće.

112. Podnositelj je na kraju naveo da je 8. lipnja 2022. predložio da Glavni državni odvjetnik podnese zahtjev za zaštitu zakonitosti u odnosu na presude domaćih sudova zbog povrede prava na nepristran sud, ali još nije dobio odgovor.

2. Ocjena Suda

113. Sud smatra da nije potrebno ispitati razne prigovore o dopuštenosti koje je Vlada iznijela jer su zahtjevi podnositelja u svakom slučaju nedopušteni iz razloga navedenih u nastavku.

(a) Opća načela

114. Sud ponavlja da se zahtjev može odbaciti kao zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije, kojim je u relevantnom dijelu predviđeno:

„Sud će proglasiti nedopuštenim svaki pojedinačni zahtjev podnesen na temelju članka 34. ako ... zahtjev smatra ... zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva.”

115. Sud u vezi s tim ponavlja da je provedba te odredbe „iznimna postupovna mjera” i da se pojam „zloupotrebe” mora tumačiti u uobičajenom smislu prema općoj pravnoj teoriji – odnosno kao štetno ostvarivanje prava od strane nositelja tog prava u druge svrhe od onih za koje je namijenjeno (vidi *Miroļubovs i drugi protiv Latvije*, br. 798/05, stavak 62.,

15. rujna 2009.; *De Luca protiv Italije*, br. 43870/04, stavak 35., 24. rujna 2013.; i *Petrović protiv Srbije* (odl.), br. 56551/11 i deset drugih zahtjeva, 18. listopada 2011.).

116. Sud je tu odredbu primjenjivao u četiri vrste situacija (vidi gore navedeni predmet *Miroļubovs i drugi*, stavci 62. – 66.). Prvo, u predmetima u kojima se zahtjeve svjesno temeljilo na neistinitim činjenicama (vidi *Varbanov protiv Bugarske*, br. 31365/96, stavak 36., ECHR 2000-X). Drugo, u predmetima u kojima se podnositelj zahtjeva posebno neugodno, uvredljivo, prijeteće ili provokativno izražavao u komunikaciji sa Sudom (vidi, primjerice, *Řehák protiv Češke Republike* (odl.), br. 67208/01, 18. svibnja 2004.). Treće, u predmetima u kojima je podnositelj zahtjeva namjerno prekršio povjerljivost pregovora o postizanju prijateljskog rješenja (vidi, primjerice, *Deceuninck protiv Francuske* (odl.), br. 47447/08, 13. prosinca 2011.). Četvrto, u predmetima u kojima su podnositelji zahtjeva opetovano slali trivijalne i očigledno neosnovane zahtjeve slične zahtjevima koje su prethodno podnijeli, a koji su proglašeni nedopuštenima (vidi *Anibal Vieira & Filhos LDA i Maria Rosa Ferreira da Costa LDA protiv Portugala* (odl.), br. 980/12 i 28385/12, 13. studenoga 2012.).

117. Međutim, Sud je smatrao da pojam zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva na temelju članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije nije ograničen na te četiri situacije, te da se i ostale situacije mogu smatrati zloupotrebom tog prava. U načelu, svako ponašanje podnositelja koje je očigledno protivno svrsi prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva kako je predviđeno Konvencijom i koje sprječava pravilno funkcioniranje Suda ili pravilno vođenje postupka pred njim predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje zahtjeva (vidi gore navedeni predmet *Miroļubovs i drugi*, stavak 65.; *S.A.S. protiv Francuske* [VV], br. 43835/11, stavak 67., ECHR 2014 (izvadci); i *Koch protiv Poljske* (odl.), br. 15005/11, 7. ožujka 2017.). S tim u vezi, Sud ponavlja da takvu zloupotrebu može predstavljati cilj kojemu se zahtjevom teži (vidi gore navedeni predmet *Petrović*).

118. Nadalje, Sud je utvrdio da su zloupotreba domaćih pravnih sredstava i ponašanje podnositelja pred nacionalnim tijelima relevantni čimbenici pri ocjeni toga treba li zahtjev smatrati zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva (vidi *Bock protiv Njemačke* (odl.), br. 22051/07, 19. siječnja 2010.; *Dudek (VIII) protiv Njemačke* (odl.), br. 12977/09 i četiri druga zahtjeva, 23. studenoga 2010.; i *Ferrara i drugi protiv Italije* (odl.) br. 2394/22 i 18 drugih zahtjeva, stavak 43., 16. svibnja 2023.).

119. Kada je riječ o subjektivnom elementu, Sud je naglasio da, kako bi se ponašanje smatralo zloupotrebom prava na podnošenje zahtjeva, ono mora biti namjerno, a ta namjera mora biti utvrđena s dovoljnom sigurnošću (vidi *Gross protiv Švicarske* [VV], br. 67810/10, stavak 28., ECHR 2014; gore navedeni predmet *Miroļubovs i drugi*, stavak 66.; i gore navedeni predmet *Ferrara i drugi*, stavci 63. i 66.).

(b) Primjena navedenih načela na ovaj predmet

(i) Treći podnositelj zahtjeva

120. Sud primjećuje da je preslika ustavne tužbe koju je treći podnositelj zahtjeva dostavio u prilog svom zahtjevu Sudu sadržavala prigovor da raspravni sud nije bio nepristran jer je drugi podnositelj dao mito sucima.

121. Vjerujući u autentičnost te ustavne tužbe, Sud je obavijestio Vladu o zahtjevu trećeg podnositelja upućujući na predmete *Remli protiv Francuske* (23. travnja 1996., stavci 43. – 48., *Izvješća o presudama i odlukama* 1996-II) i *Danilov protiv Rusije* (br. 88/05, stavci 100. – 101., 1. prosinca 2020.) i postavljajući pitanje je li Ustavni sud ispitao prigovor trećeg podnositelja zahtjeva o nedostatku nepristranosti raspravnog suda.

122. Pri izradi svojeg očitovanja o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva Vlada je zatražila informacije od Ustavnog suda i saznala da ustavna tužba trećeg podnositelja podnesena tom sudu zapravo ne sadrži prigovor o nedostatku nepristranosti raspravnog suda; konkretno, [ne sadrži] ni izričit prigovor, ni prigovor iznesen u biti.

123. Sud je primio na znanje objašnjenje koje je dostavio treći podnositelj (vidi stavke 108. i 109. ove odluke). Međutim, smatra očitim da je treći podnositelj Sudu dostavio izmijenjen primjerak ustavne tužbe kako bi se pretvarao da je otvorio pitanje nepristranog suda pred Ustavnim sudom, koji to pitanje nije ispitao. Treći podnositelj time je pokušao prevariti Sud iznoseći iskrivljenu sliku najozbiljnijeg dijela svojeg zahtjeva, što bi spriječilo Sud da donese odluku o dopuštenosti i osnovanosti tog zahtjeva uz potpuno poznavanje činjenica (usporedi *Jian protiv Rumunjske* (odl.), br. 46640/99, 30. ožujka 2004., i usporedi nasuprot tome *Miszczyński protiv Poljske* (odl.), br. 23672/07, 8. veljače 2011.).

124. Uzimajući u obzir sudsku praksu Suda u pogledu zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva (vidi gore navedeni predmet *Miroļubovs i drugi*, stavak 63.; *Centro Europa 7 S.r.l. i Di Stefano protiv Italije* [VV], br. 38433/09, stavak 97., ECHR 2012; i gore navedeni predmet *Gross*, stavak 28.), Sud smatra da je postupanje trećeg podnositelja bilo u suprotnosti sa svrhom prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva i da je predstavljalo zloupotrebu tog prava u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije.

125. Prema tome, prigovor Vlade (vidi stavak 83. ove odluke) mora se prihvatiti, a zahtjev trećeg podnositelja odbaciti kao nedopušten, u skladu s člankom 35. stavkom 4. Konvencije.

(ii) Prvi i drugi podnositelj zahtjeva

126. Sud primjećuje da je Ustavni sud prigovor prvog i drugog podnositelja o nedostatku nepristranog suda odbacio kao nedopušten zbog neiscrpljivanja pravnih sredstava jer su od početka znali za okolnosti koje su dovodile u pitanje nepristranost predsjednika raspravnog vijeća, ali su to pitanje prvi put iznijeli tek u svojoj ustavnoj tužbi (vidi stavak 46. ove

odluke). Ustavni sud zaključio je da prvi i drugi podnositelj zahtjeva tako nisu redovnim sudovima, a posebno Vrhovnom sudu, dali mogućnost da zauzmu stajalište o tom pitanju, imajući u vidu i to da su svi kasniji postupci protiv dotičnog suca bili pokrenuti na temelju navoda drugog podnositelja.

127. Sud prima na znanje tu odluku Ustavnog suda. Međutim, u posebnim okolnostima predmeta smatra da je važno uzeti u obzir činjenicu da su prvi i drugi podnositelj zahtjeva svoj prigovor da je došlo do povrede njihova prava na nepristran sud u biti temeljili na vlastitim djelima, koja su u srži bila usmjerena na uništavanje upravo tog prava.

128. U ovom trenutku Sud smatra važnim ponoviti da je pravo osobe da joj sudi nepristran sud je od iznimne važnosti i da ostvarivanje tog prava ne može ovisiti samo o strankama (vidi *Pfeifer i Plankl protiv Austrije*, br. 10802/84, stavak 38., 25. siječnja 1992.). Suci bi trebali čuvati i provoditi visoke standarde ponašanja i trebali bi osobno pridržavati se tih standarda kako bi očuvali integritet pravosuđa. Svakim kršenjem tih standarda smanjuje se povjerenje koje sudovi u demokratskom društvu moraju pobuditi u javnosti (vidi *Morice protiv Francuske* [VV], br. 29369/10, stavak 78., ECHR 2015, i *Škrlić protiv Hrvatske*, br. 32953/13, stavak 43., 11. srpnja 2019.).

129. S tim u vezi, Sud napominje da je obveza suca koji sudi u predmetu izvijestiti predsjednika dotičnog suda o okolnostima koje opravdavaju njegovo izuzeće izričito utvrđena u hrvatskom pravu (vidi članke 32. i 33. Zakona o kaznenom postupku navedene u stavku 74. ove odluke). Čini se očitim da je sudac D. K. trebao izvijestiti predsjednika Županijskog suda u Osijeku da je primio sat od drugog podnositelja dok je optužno vijeće odlučivalo o optužnici i da je trebao zatražiti izuzeće iz predmeta po toj osnovi (vidi i odluke Ustavnog suda o tom pitanju, stavci 52. i 72. – 73. ove odluke).

130. Očito je da je bilo potpuno neprimjereno da raspravni sudac prihvati sat od drugog podnositelja i druži se s njim i članovima njegove obitelji tijekom suđenja (radnje koje je sudac D. K. priznao, vidi stavak 59. ove odluke). Ako se to dokaže, bilo je također potpuno neprihvatljivo da raspravni sudac primi bilo kakav novac od drugog podnositelja (drugi podnositelj tvrdi da je sucu D. K.-u dao novac u zamjenu za povoljnu odluku na suđenju).

131. Međutim, u svrhu rješavanja predmeta koji je pred njim Sud ne može zanemariti činjenicu da su se prvi i drugi podnositelj svojevolumno dogovorili sa sucima i, prema njihovim vlastitim tvrdnjama, davali im novac i poklone (drugi podnositelj, u odnosu na suce D. K.-a i Z. V.-a) i plaćali im putovanja i večere (prvi i drugi podnositelj, u odnosu na suca Z. V.-a). Informacije o toj situaciji objavili su tek nakon što je osuđujuća presuda protiv njih postala pravomoćna, a svi drugi pokušaji manipuliranja postupkom u njihovu korist ostali su neuspješni.

132. S tim u vezi, Sud prima na znanje i utvrđenja domaćih sudova u „ aferi SMS” (vidi stavke 53. – 57. ove odluke) o tome da je izrađena lažna korespondencija između visokopozicioniranih pravosudnih dužnosnika kako

bi podnositelji pokušali dokazati da su bili žrtve nepoštenog suđenja. Ne samo da je drugi podnositelj upotrijebio tu korespondenciju kako bi pokušao ponovno otvoriti raspravu nego je i nakon izricanja presude raspravnog suda izrađena daljnja lažna korespondencija koja je ostavljala dojam da je Glavni državni odvjetnik imao utjecaj na suce Vrhovnog suda koji su trebali odlučiti o predmetu podnositelja zahtjeva u žalbenom postupku.

133. Sud utvrđuje da te okolnosti također pokazuju u kojoj se mjeri pokušavalo ometati pravosudni sustav u korist podnositelja zahtjeva te ih mora uzeti u obzir u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije.

134. Prvi podnositelj zahtjeva tvrdio je da je jedina relevantna okolnost pri ocjeni je li raspravni sud u njegovu predmetu bio nepristran, kontakt između drugog podnositelja i predsjednika raspravnog vijeća D. K.-a, a da njegov kontakt sa sucem Z. V.-om nije relevantan jer sudac Z. V. nije sudjelovao u suđenju (vidi stavke 88. – 90. ove odluke). S tim u vezi, Sud prima na znanje opetovane izjave drugog podnositelja da je sudac Z. V., koji se predstavio kao blizak prijatelj suca D. K.-a, obećao da će utjecati na suca D. K.-a da odbaci optužbe protiv podnositelja zahtjeva jer ih je podnio neovlašteni tužitelj (vidi stavke 41., 43., 58. i 98. ove odluke). Sud primjećuje da je sudac D. K., po svemu sudeći, glasovao za odbacivanje optužbi protiv podnositelja jer ih je podnio neovlašteni tužitelj, ali da su ga nadglasala druga dva člana vijeća (vidi stavak 66. ove odluke).

135. Sud nadalje primjećuje da je sam prvi podnositelj zahtjeva potvrdio da je platio hotelske sobe za suca Z. V.-a, njegovu partnericu i njezinu kćer u Dubaiju u prosincu 2017. i siječnju 2018. i da je njih, drugog podnositelja i nekoliko drugih osoba odveo na nogometnu utakmicu i večeru u Abu Dabiju. Prvi podnositelj potvrdio je i da je sudac Z. V., dok je bio u njihovu društvu, uvjeravao podnositelje zahtjeva da se ne trebaju brinuti zbog kaznenog postupka protiv njih. Potvrdio je i da je bio prisutan kada je, dva dana prije izricanja presude prvostupanjskog suda, sudac Z. V. uvjeravao drugog podnositelja da je vidio presudu koju je napisao sudac D. K. i da je povoljna za podnositelje zahtjeva (vidi stavak 64. ove odluke).

136. U skladu s tim, Sud se mora složiti s Ustavnim sudom da je prvi podnositelj morao znati za navodni dogovor drugog podnositelja sa sucem Z. V.-om čak i prije konferencije za medije drugog podnositelja održane u ožujku 2021. (vidi stavke 46. i 90. ove odluke). Doista, iz njegovih vlastitih tvrdnji proizlazi da je prvi podnositelj znao za taj dogovor barem od prosinca 2017., a presuda raspravnog suda izrečena je u lipnju 2018. (vidi stavak 28. ove odluke).

137. Naravno, taj zaključak ne bi se ni na koji način trebao smatrati utvrđenjem da je prvi podnositelj kriv za davanje mita sucu Z.V.-u (kazneno djelo za koje ga terete domaće vlasti (vidi stavak 71. ove odluke)). Prvo, nije na Sudu da odlučuje o bilo kojem pitanju u vezi s pojedinačnom kaznenom odgovornošću (vidi *Tanli protiv Turske*, br. 26129/95, stavak 111. *in fine*, ECHR 2001-III (izvadci); *M.C. protiv Bugarske*, br. 39272/98, stavak 168. *in*

fine, ECHR 2003-XII; i *Y protiv Bugarske*, br. 41990/18, stavak 94., 20. veljače 2020.). Drugo, iako je potrebn standard dokazivanja pred Sudom standard dokazivanja „izvan razumne sumnje”, taj standard nije nužno jednak standardu koji se zahtijeva prema nacionalnim pravnim sustavima koji ga primjenjuju (vidi *Merabishvili protiv Gruzije* [VV], br. 72508/13, stavak 314., 28. studenoga 2017., s daljnjim upućivanjima).

138. Vraćajući se na primjenu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije, Sud pridaje temeljnu važnost činjenici da su prvi i drugi podnositelj zahtjeva u biti pokušali stvoriti situaciju u kojoj su uvijek na dobitku (engl. *win-win*) – ili bi davanje mita sucima išlo u njihovu korist i optužbe protiv njih bile bi odbačene ili bi prigovorili zbog nedostatka nepristranog suda i ostvarili utvrđenje povrede Konvencije, a posljedično bi vjerojatan ishod bio obnova kaznenog postupka.

139. Sud ne može dopustiti takvo ponašanje stranaka jer bi to omogućilo manipuliranje pravosudnim sustavom i ozbiljno ometanje pravosudnog sustava. Ne ulazeći u pitanje krivnje ili nevinosti prvog i drugog podnositelja te dotičnih sudaca u vezi s kaznenim djelima davanja i primanja mita i trgovanja utjecajem za koja ih se tereti, same okolnosti koje su prvi i drugi podnositelj potvrdili Sudu dovode do zaključka da, nakon što su svi njihovi napori da manipuliraju domaćim postupkom u svoju korist bili neuspješni, sada namjeravaju iskoristiti sustav zaštite ljudskih prava na temelju Konvencije i okoristiti se vlastitim zloporabnim postupanjem na domaćoj razini (usporedi gore navedeni predmet *Ferrara i drugi*, stavak 64. *in fine*).

140. S tim u vezi, Sud ponavlja da bi, kada bi se bavio očiglednim zloporabnim postupanjem od strane podnositelja ili njihovih ovlaštenih punomoćnika, to bilo nespojivo s njegovim pravim funkcijama prema Konvenciji (vidi gore navedeni predmet *Petrović; Bekauri protiv Gruzije* (preliminarni prigovor), br. 14102/02, stavak 21., 10. travnja 2012.; i *De Cristofaro protiv Italije* (odl.), br. 30464/07 i sedam drugih zahtjeva, stavak 45., 10. srpnja 2012.).

141. Drugi podnositelj zahtjeva tvrdio je da će, ako se ne utvrdi povreda Konvencije u ovom predmetu, to dovesti do situacije u kojoj će korumpirani sudac biti oslobođen odgovornosti za svoje nezakonite radnje, a presuda koju je donio pristrani sud ostati će na snazi (vidi stavak 102. ove odluke). S tim u vezi, Sud primjećuje, prvo, da su prvi i drugi podnositelj sami prouzročili situaciju kojoj prigovaraju (vidi, u tom pogledu, predmete *Paşa i Erkan Erol protiv Turske*, br. 51358/99, stavci 19. – 22., 12. prosinca 2006.; *Vujica protiv Hrvatske*, br. 56163/12, stavci 67. – 68., 8. listopada 2015.; i *Testa i drugi protiv Malte* (odl.), br. 58910/19, stavak 32., 7. rujna 2021., u kojima je Sud potvrdio da podnositelj zahtjeva ne može tvrditi da je žrtva u predmetu u kojem je djelomično odgovoran za navodnu povredu) i, drugo, da se ne može reći da dotični suci ne bi snosili nikakve posljedice. Dotični suci trajno su razriješeni sudačke dužnosti i protiv njih je podignuta optužnica za primanje mita i trgovanje utjecajem (vidi stavke 68. – 71. i 73. ove odluke).

Bez prejudiciranja ishoda tog kaznenog postupka, činjenica je da je ta situacija okončala karijeru tih sudaca nakon dugogodišnjeg staža.

142. Ukratko, s obzirom na svrhu članka 17. Konvencije, u iznimnim okolnostima ovog predmeta, Sud utvrđuje da je ponašanje podnositelja zahtjeva u vezi s njihovim pravom da im sudi nepristran sud bilo očigledno protivno svrsi prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva kako je predviđeno Konvencijom i spriječilo je pravilno djelovanje zaštitnih mehanizama uspostavljenih Konvencijom.

143. Proizlazi da se prigovor prvog i drugog podnositelja zahtjeva koji se odnosi na nedostatak nepristranog suda mora odbaciti kao zloupotreba prava na pojedinačni zahtjev, u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

C. Ostale navodne povrede Konvencije

144. Iako se postupanje prvog i drugog podnositelja zahtjeva koje je predstavljalo zloupotrebu izravno odnosilo samo na jedan od nekoliko prigovora na temelju članka 6. Konvencije o kojima je tužena Vlada obaviještena (vidi stavke 75. – 78. ove odluke), Sud smatra da bi njihovo ponašanje koje je bilo usmjereno na manipuliranje pravosudnim sustavom i ozbiljno ometanje pravosudnog sustava i iskorištavanje sustava zaštite ljudskih prava na temelju Konvencije, kako bi se okoristili vlastitim zlouporabnim postupanjem na domaćoj razini (vidi stavke 138. – 139. ove odluke), trebalo utjecati na dopuštenost njihovih cjelokupnih zahtjeva (usporedi *Safaryan protiv Armenije* (odl.), br. 16346/10, stavci 20. – 21. i 30., 14. siječnja 2020.).

145. Prema tome, zahtjevi prvog i drugog podnositelja zahtjeva u cjelini moraju se odbaciti kao zloupotreba prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva, u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud

1. jednoglasno *odlučuje* spojiti zahtjeve
2. *utvrđuje* jednoglasno da je zahtjev trećeg podnositelja zahtjeva nedopušten
3. *utvrđuje* jednoglasno da je prigovor prvog i drugog podnositelja zahtjeva na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije o nedostatku nepristranog suda nedopušten
4. *utvrđuje* odlukom većine da su preostali prigovori prvog i drugog podnositelja zahtjeva nedopušteni.

ODLUKA MAMIĆ protiv HRVATSKE I DRUGI ZAHTJEVI

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 29. kolovoza 2024.

Liv Tigerstedt
zamjenica tajnika

Marko Bošnjak
predsjednik

PRILOG

Popis predmeta:

Br.	Broj zahtjeva	Naziv predmeta	Podnesen dana	Podnositelj zahtjeva Godina rođenja Prebivalište Državljanstvo	Zastupa ga
1.	21714/22	Mamić protiv Hrvatske	29. 4. 2022.	Zoran MAMIĆ 1971. Tomislavgrad (Bosna i Hercegovina) hrvatsko i državljanstvo Bosne i Hercegovine	Šime MATAK
2.	25102/22	Mamić protiv Hrvatske	10. 5. 2022.	Zdravko MAMIĆ 1959. Međugorje (Bosna i Hercegovina) hrvatsko i državljanstvo Bosne i Hercegovine	Lidija HORVAT i Sandra MARKOVIĆ
3.	25367/22	Pernar protiv Hrvatske	14. 5. 2022.	Milan PERNAR 1970. Turopolje (Hrvatska) hrvatsko	Mijo GOLUB

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
 European Translation Agency
 ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
 Miramarska 21/6, 10 000 Zagreb
 OIB: 72466496524